

Prædiken til Skærtorsdag

Matt. 26, 17-30

Gennem de seneste måneder har det meste af nationen atter engang siddet klistret til fjernsynsskærmen. Og den slags skal der noget ganske særligt til. Fodboldlandsholdet går det op og ofte ned med, håndboldpigerne har mistet noget af glansen, selv glimrende nyere TV-dramatik har svært ved at samle os – men stadig sidder Danmarks Radio med det sikreste af alle trumfkort i spillet om seernes gunst. Sig navnet – Matador. Vi kender den alle sammen, rigtig mange har den endda stående på reolen i forvejen, men vi sidder der alligevel og vi er ikke til at drive væk. Der må være en forklaring og den må også være noget ganske særligt. Det rækker jo ikke længere blot at henvise til en god historie eller nogle skuespillere, der i sjælden grad bliver ét med deres roller. Og det er heller ikke nok at pege på dette med en fælles referenceramme, selv om det utvivlsomt også er en del af forklaringen i en tid, hvor alle taler om sammenhængskraft og ingen for alvor ved hvad det skal betyde. Det må i hvert fald være mere end bare at le hjerteligt, nu på tredje årti, så snart nogen siger ”Av min arm”.

Matador er faktisk helt deroppe, hvor man nærmest må tale om noget kultisk. Det er

vigtigt ikke alene at se historien, men også at se den sammen, på samme tid. Det er vigtigt at få de enkelte dele af forløbet præsenteret i de rette doser, lørdag efter lørdag, ligesom i gamle dage, da man så den første gang. Og dét er nok det allervigtigste. Uanset alle forskelle i smag og selvindsigt, så har vi det jo i grunden alle ligesom Peter Plys, der helst ville høre en historie om sig selv. Så når vi nu igen sidder der og kigger med, så er det spændende ikke så meget hvad der sker på skærmen. Det kan vi stort set udenad alligevel. Det spændende er det, der sker mellem skærmen og os. Vi opdager jo, hvordan vore egne sympatier og synsvinkler skifter, hvordan vores forståelse for personerne er blevet en anden, hvordan tyngdepunkterne i handlingen synes at have rykket sig. Vi finder ud af, at vore egne erfaringer er et højst aktivt filter inde bag øjne og ører. Vi ser og hører noget andet end før. På den måde bliver det ritualiserede forløb til noget mere end blot gentagelse. For lige meget hvor langt vi efterhånden er i tid fra den periode, der bliver skildret, så bliver vi selv medspillere. Det bliver ikke mindst vores egen historie, vi ser.

Noget tilsvarende kunne man – uden sam-

menligning i øvrigt – hævde om evangelier-nes beretninger, måske især i et så koncentreret forløb som påsken. Og sådan kunne man muligvis komme lidt nærmere en forklaring på, hvorfor påsken aldrig bare er det samme år efter år. Vi synes, vi ved hvad det handler om. Vi er godt klar over, hvordan det ender. Men så kommer det – måske – alligevel på en eller anden måde bag på os. Er det ikke netop fordi det bliver klart for os, at det på overfladen uforandrede budskab støder på en forandret klangbund – og at resultatet derfor også bliver noget nyt? For her er det afgørende jo i helt eminent forstand det, der foregår mellem budskabet og modtageren. Hvis vi så at sige slår vore filtre fra og belaver os på at høre en velkendt og fortrolig historie, ja, så får vi dét og ikke andet. Og så er der strengt taget ikke tale om evangelium, men om tekster, der nok er historisk og kulturelt vigtige, men som ikke ligefrem kan komme bag på nogen længere.

Evangelium, glædeligt budskab, dét bliver der først tale om, når det går op for os, at det vi hører er en historie om os selv. En historie, som rummer alt, hvad vi har været og alt, hvad vi er – og alt, hvad vi engang kan blive. En historie, som er dynamisk og som bliver ved med at foregå, fordi den ikke alene lyder til os, men også sker med os.

Man kan ikke vide, om evangelisten Matthæus mon har tænkt i de baner, da han skrev sin beretning ned, som vi hørte før fra alteret. Men det virker ikke helt usandsynligt, når man ser hvordan han har skruet den sammen. Det er jo forræderiet, der er i centrum i den historie om skærtorsdag aften og

nadverens indstiftelse, han lægger frem. Ejendommeligt, vil nogle sikkert mene – for i betragtning af de begivenheder, der nu begynder at tage fart, behøvede den detalje vel ikke indtage helt så fremtrædende en plads. Altså, nogen måtte jo gøre det beskidte arbejde, hvis der skulle komme skred i tingene, det lader evangelisten da også til at være på det rene med. Jo, men det er heller ikke den konkrete forræder Judas Iskariot, der først og fremmest sættes fokus på. Det kunne være interessant nok – og vi ved jo også fra den nyeste tid, hvordan denne Judas-figur er blevet ved med at pirre nysgerigheden og ikke mindst fantasien. Men her er det snarere forræderiet i sig selv, der har evangelistens interesse – og så den frygt og uro, der breder sig bordet rundt, så snart Jesus har nævnt muligheden: ”Det er vel ikke mig, Herre?” Sådan spørger de alle; mere sikre på sig selv var de altså ikke, end at forræderiet lå latent i dem alle sammen. Det har vel været en kortvarig lettelse, at det var en af de andre der blev peget ud, men mon ikke frygten og uroen er blevet siddende et sted og har gnavet videre? Og det med god ret, som det skulle vise sig i de følgende timer.

Jeg tror, evangelisten har været optaget af at gøre det tydeligt, hvordan denne urolige og bange selverkendelse var den grundstemning, der prægede bordet – for dermed at gøre lige så klart, at historien stadig kun lige er begyndt. Her udvider Matthæus sådan set disciplerkredsen til at omfatte hele den menighed, der lige siden har fået del i det ene brød. Her placerer han os nemlig i øjenhøjde med alle de andre, der gennem tiderne er

blevet bange og urolige ved erfaringerne med vore egne muligheder for at trække os selv op ved hårene. Men så vil han også sige noget mere: Det, der her bliver sat ind i verden, det er et måltid for de mislykkede. Velmenende og positive i udgangspunktet, men troløse, afmægtige og svigefulde, når det kommer til stykket. Og uanset hvor mange ekstra plader vi så sætter i det bord søndag efter søndag, år efter år og slægt efter slægt, så bliver der ikke ændret noget ved det. Han ved, at pladserne ved det bord aldrig kan blive besat af andre end netop forrædere. Sådan antyder han en hel del om måden at høre på. Er der ikke gået flere svigt ind på debetkontoen, ikke mere erfaring af afmagt og troløshed siden sidste påske, så kommer budskabet som en velkendt og fortrolig historie, som det kan være meget hyggeligt at få genopfrisket endnu en gang. Men ser og hører vi gennem de filtre, som vores egen historie lægger ind bag øjne og ører, så bliver det den Guds tilgivelse, som altid er ny og hver gang må komme bag på os. Så bliver det et glædeligt budskab i ord og i brød og vin.

Da jeg var til bispeeksamen forud for min ordination, sagde biskoppen noget, jeg tit har tænkt på siden. Vi talte om hvordan man skal bære sig ad med at gøre nadveren forståelig for konfirmander og andre, for hvem den virker fremmedartet og mystisk. Og der kom mange fornuftige, pædagogiske forslag frem, men på et tidspunkt afbrød biskoppen snakken. Det var udmærket, hvad han havde hørt, ”men lær dem nu først at gøre det”. Dét gælder det om, hvad enten man er begynder eller føler sig meget viderekommen.

Se og hør og tag imod, hvad Gud skænker, så skal forståelsen nok komme med erfaringen. Nadveren bliver til som Guds svar på forræderiet, både det, der fulgte straks efter som et kys i Getsemane have og alle dem, der havde været og dem, der senere skulle komme. Den er den dag i dag kærlighedens svar på svigt og fejhed og forfængelighed og alt det meget andet, som bliver slettet og overskrevet af liv. Den er vores historie. Og så kan det ikke slutte med andet end lovsang, i evangeliet og her hos os ved dette bord i aftenstunden. Vi hører med, vi er indbudt og vi er ventet, når vi kommer frem. Amen.

Jens Bærentzen

Ordrup

Salmer:

180, 456, 461, 458, 788

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk